

Dairesi	Karar Yılı	Karar No	Esas Yılı	Esas No	Karar Tarihi
VERGİ DAVA DAİRELERİ	2000	295	2000	164	13/10/2000

KARAR METNİ

FAİZ GELİRİNİN MENKUL SERMAYE İRADİ OLARAK VERGİLENDİRİLMESİNDE ELDE

ETMENİN ESAS OLDUĞU HK.<

Kuyumculuk işi yapan davacının 1990 yılında verdiği borç paradan dolayı elde ettiği faiz gelirini beyan etmemesi nedeniyle adına re'sen kaçakçılık cezalı gelir vergisi salınmıştır.

Tarhiyata karşı açılan davayı inceleyen ... Vergi Mahkemesi ... günlü ve ... sayılı kararıyla; aralarında yakın akrabalık ve iş ilişkisi olmayan kişiler arasında karşılıksız borç para verilmeyeceğinin yargı içtihatlarıyla kabul edildiği, ... tarihinde verilen ... lira borca karşılık alınan ... tarihli çekin karşılıksız çıkması üzerine vadenin ... tarihine uzatıldığı, çekin karşılıksız çıkması üzerine de teminat olarak ... liralık tarihsiz çek alındığı, söz konusu çekin ...'a ciro edilerek ... vade tarihi yazılıp karşılıksız çıkınca icraya verildiğinin anlaşıldığı, ve ... tarihli protokollerle ödeme planlarının ve senetlerin yeniden düzenlenmesi, borç para verme işleminin süreklilik arzettiğini gösterdiğinden elde edilen gelirin ticari kazanç olarak değerlendirilmesi gerektiği, inceleme raporunda elde edilen faizin hesabında ... liranın ana para, ... liralık ödemenin ise ana para ve faiz olarak benimsendiği ve sonraki tahsilatlarla ... lira faiz elde edildiğinin kabul edildiği, ancak 1990 yılında tahakkuk eden ... liralık faizin tamamının değil, ... liralık kısmının tahsil edildiği ve bu miktarın vergiye esas alınması gerektiği, elde edilen faizin ... liralık kısmının 1991 yılına ilişkin olduğu, inceleme raporunda da bu miktarın esas alındığı, ... liralık borç vadesinde ödenmediği için vadeler uzatılıp borç toplamı ... liraya çıktığından, bu iki rakam arasındaki farkın faiz olarak kabulünün daha gerçekçi olacağı, ... liradan banka sigorta muameleleri vergisinin de düşülmesi gerektiği gerekçesiyle davayı kısmen kabul ederek vergi aslını azaltmak suretiyle cezalı tarhiyatı değiştirmiştir.

Yükümlünün temyiz istemini reddeden Danıştay Üçüncü Dairesi karar düzeltme aşamasında kararını ortadan kaldırdıktan sonra, günlü ve ... sayılı kararıyla; tarhiyatın ihbarcının ifadesine dayandırıldığı, borç para verme işlemi bir defa yapılmış olduğundan elde edilmiş bir gelirin bulunması halinde dahi bunun menkul sermaye iradı sayılması gerektiği, öte yandan, matrahın hesabı varsayıma dayandığından, bu şekilde belirlenen matrah üzerinden yapılan tarhiyatta da yasal isabet bulunmadığı gerekçesiyle mahkeme kararını bozmuştur.

Bozma kararına uymayan ... Vergi Mahkemesi ... günlü ve ... sayılı kararıyla; ilk kararında yer alan hukuksal nedenler ve gerekçe ile direnmiştir.

Direnme kararı davacı tarafından temyiz edilmiş ve borç para verilmesi karşılığında faiz geliri elde edilmesinin söz konusu olmadığı, tarhiyatın varsayıma dayanılarak yapıldığı ileri sürülerek bozulması istenmiştir.

Verdiği borç paradan dolayı elde ettiği faiz gelirini beyan et-

mediğinden bahisle yapılan cezalı tarhiyatı matrahı azaltarak değişiklikle onayan vergi mahkemesi ısrar kararı yükümlü tarafından temyiz edilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde menkul sermaye iradının vergilendirilmesinde elde etmenin esas olduğu açıklanmış, ancak elde etmeyi tanımlayan bir kural yer almamıştır. Menkul sermaye iradının elde edilmiş sayılabilmesi sadece hukuken tasarruf edilebilmesine, diğer bir anlatımla tahsil edilebilir hale gelmesine değil, iradı iktisaden tasarruf edebilme imkanının da bulunmasına bağlıdır.

Borç para verme karşılığında menkul sermaye iradı yönünden faiz gelirinin elde edilmiş sayılabilmesi için borçlu bakımından faizin nakten veya hesaben ödenmiş olması, alacaklı açısından ise faizin, nakten, aynen mahsup veya takas gibi çeşitli şekillerde tahsil edilmiş olması gerekir.

Tarhiyatın dayanağı olan vergi inceleme raporu ve eklerini oluşturan belgeler ile borçlunun ifadesinden, yükümlünün ... tarihinde verdiği ... lira borç para karşılığında aldığı ... tarihli çekin karşılıksız çıkması üzerine vade tarihleri ve borç miktarları değiştirilerek yeni çekler düzenlendiği, son düzenlenen çekin ise ...'a ciro edilerek ... vade tarihi yazılıp karşılıksız çıkınca icraya verildiği, ayrıca ...'ın gayrimenkulüne ... liralık ipotek tesis ettirildiği, yapılan protokollerle yeni ödeme planları ve yeni senetlerin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda aynı yılda bir kişiye bir kez borç para verilmiş olması karşısında faiz gelirinin menkul sermaye iradı olarak vergilendirilmesi gerekmekte ise de ihtilafli dönemde elde edilmiş faiz geliri bulunmadığından çek vadelerinin değiştirilmesi nedeniyle borç para verme işleminin süreklilik kazandığından bahisle davacının ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirilmesi yolundaki ısrar kararında hukuka uygunluk bulunmamıştır.

Bu nedenle temyiz isteminin kabulüne ... Vergi Mahkemesinin ... günlü ve ... sayılı ısrar kararının bozulmasına karar verildi.

YÖ/ES